

BESTUURSRAPPORTAGE

Voorjaar 2021

GGD IJsselland

Corsa G21.000790

In de Financiële verordening GGD IJsselland is opgenomen dat het dagelijks bestuur het algemeen bestuur informeert met tussentijdse rapportages over de realisatie van de programmabegroting. Deze rapportage beschrijft actuele ontwikkelingen in het lopende begrotingjaar, zowel inhoudelijk als financieel. Aangezien het algemeen bestuur de programmabegroting 2021 in juni 2020 heeft vastgesteld, is actualisatie aan het begin van het dienstjaar gewenst.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemeen beeld	4
Inhoudelijke ontwikkelingen	5
1.1 Ontwikkelingen in bestaand beleid	5
1.1.1 Uitvoering van de agenda publieke gezondheid	5
1.1.2 Forensische geneeskunde	5
1.1.3 Seksuele gezondheid	6
1.1.4 PGA en Statushouders	6
1.1.5 Projecten en aanvullende activiteiten	6
1.1.6 Prenataal huisbezoek in het basispakket jeugdgezondheidszorg	7
1.1.7 Ontwikkelingen rondom vaccinaties voor de jeugd	7
1.2 Autonome ontwikkelingen	7
1.2.1 Cao SGO	7
1.3 Nieuwe ontwikkelingen	8
1.3.1 Verbeteren ICT-systemen	8
1.4 Corona	8
2. Actualiseren begroting 2021	10
3. Risicomanagement	10
Bijlage 1 Het instrument Bestuursrapportage voorjaar	12

Algemeen beeld

Voor u ligt de Bestuursrapportage voorjaar 2021 van GGD IJsselland. Deze bestuursrapportage beschrijft de stand van zaken, de inhoudelijke en financiële ontwikkelingen ten opzichte van de Programmabegroting 2021, die in juni 2020 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor de langere termijn en daarmee voor de begroting 2021 waren bij het opstellen van het document nog niet in te schatten. Hiermee is dan ook in de Programmabegroting 2021 geen rekening gehouden. Aangezien de crisis nog voortduurt en we te maken hebben met tal van onzekerheden, is het opstellen van een kostenraming voor COVID-19 gerelateerde taken, moeilijk. We verwachten in het najaar, wanneer we de tweede bestuursrapportage opstellen, niet alleen meer duidelijkheid te hebben over de omvang van onze opdracht om te testen, BCO uit te voeren en te vaccineren in de komende maanden maar ook wat de impact hierop is voor het resterende deel van dit jaar.

Buiten COVID-19 zijn op dit moment ook geen ontwikkelingen te melden die het noodzakelijk maken de begroting 2021 op dit moment te wijzigen.

Inhoudelijke ontwikkelingen

1.1 Ontwikkelingen in bestaand beleid

1.1.1 Uitvoering van de agenda publieke gezondheid

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

Ook in 2021 wordt uitvoering gegeven aan de agenda Publieke gezondheid van de 11 gemeenten in IJsselland. De uitwerking vindt plaats in vijf programmalijnen.

De ambities uit de agenda zijn voor de komende jaren uitgewerkt in doelen. In fasen van steeds één jaar worden de benodigde inspanningen vastgesteld. Het voornemen is om samen met de netwerken die in 2020 zijn opgebouwd, uitvoering te geven aan het programma. *Een concreet plan hiervoor wordt in september 2020 aan het bestuur van GGD IJsselland aangeboden.*

Stand van zaken

Op 22 oktober 2020 is het Activiteitenprogramma 2020-2021 door het algemeen bestuur vastgesteld.

Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.1.2 Forensische geneeskunde

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

De politie heeft aangekondigd in 2020 een aanbesteding te willen uitschrijven voor de Medische Arrestantenzorg. Door deze aanbesteding staat de uitvoering van de integrale forensische geneeskunde als onderdeel van de Publieke Gezondheid onder druk. Het eventueel wegvallen van deze taak voor de GGD heeft ook een verhogend effect op de kosten van de gemeentelijke taken. *GGD IJsselland onderzoekt samen met de vier GGD-en van Oost Nederland, los van de uitkomst van de aanbesteding, op welke wijze zij de samenwerking kunnen versterken om kwaliteit te borgen en kwetsbaarheid te verminderen.*

Stand van zaken

Door de DPG Raad is een visie voor de forensische geneeskunde vastgesteld. Dit document beschrijft op hoofdlijnen de resultaten die behaald moeten worden en de acties die daarvoor nodig zijn de komende tijd. Met als doel een toekomstbestendige forensische geneeskunde in 2023. Eind 2020 is vanuit de GGD'en in KON verband een werkgroep samengesteld om het proces voor regio Oost Nederland aan te jagen en een gezamenlijk routeplan op te stellen. Publicatie van aanbesteding van de MAZ door de politie heeft nog niet plaatsgevonden maar wordt wel in 2021 verwacht. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.1.3 Seksuele gezondheid

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

De laboratoriumonderzoeken zijn in 2019 aanbesteed en de nieuwe contracten gaan in het voorjaar 2020 in. *De effecten van de totale kosten voor 2021 zijn nog niet bekend en niet in de begroting verwerkt.*

Stand van zaken

Per 1 maart 2020 hebben we een contract met een ziekenhuis in de regio voor het uitvoeren van de laboratoriumonderzoeken. Dit tegen een gunstiger tarief dan in de afgelopen jaren. Vanwege COVID-19 vormen de aantallen laboratoriumonderzoeken 2020 geen goed referentiejaar voor het berekenen van het effect en blijft onzeker hoe de aantallen in 2021 zijn. Uitgaande van de aantallen laboratorium onderzoeken 2019 en het nieuwe tarief is er een reëel bedrag in de primitieve begroting opgevoerd. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.1.4 PGA en Statushouders

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

De begroting 2021 is gebaseerd op de huidige situatie. Aan de ene kant staat de financiering onder druk door gewijzigde contract afspraken. Anderzijds wordt een groei van het aantal asielzoekers verwacht met als gevolg een stijging van het aantal opvangplaatsen in de regio van GGD IJsselland.

Stand van zaken

Door COVID-19 is de verwachte groei van het aantal asielzoekers tot op heden achterwege gebleven. Zowel de in- als uitstroom van asielzoekers is al een lange periode gestabiliseerd. Per 1 januari 2021 is de gewijzigde tariefstructuur PGA voor de werkzaamheden jeugdgezondheidszorg ingegaan. Vanwege COVID-19 is nog onduidelijk hoe de, aan prestaties gerelateerde, vergoeding uitpakt. GGD GHOR Nederland gaat dit in het loop van het jaar evalueren en ook wij zullen dit monitoren. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.1.5 Projecten en aanvullende activiteiten

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

Dienstverleningsovereenkomst(en) Verkennend Onderzoek WvGGZ

De dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor deze taak heeft een looptijd van een jaar (2020), met optie tot verlenging van een jaar. *Voor de begroting 2021 is er vanuit gegaan dat de werkzaamheden ook in 2021 door de GGD worden uitgevoerd.*

Stand van zaken

De acht gemeenten maken gebruik van de optie om de DVO te verlengen met een jaar. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling niet nodig.

1.1.6 Prenataal huisbezoek in het basispakket jeugdgezondheidszorg

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Ontwikkelingenbrief 2022, 11-2020)

In het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg', dat naar verwachting op 1 juli 2021 in werking treedt, wordt voorgesteld een prenataal huisbezoek op te nemen in het basispakket van de jeugdgezondheidszorg in de Wet publieke gezondheid, vanuit het programma Kansrijke Start. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak om een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of gezinnen in een kwetsbare situatie in hun gemeente. De gemeente moet deze taak opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de Jeugdgezondheidszorg uitvoert.

Het benodigde budget voor de jeugdgezondheidszorg wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Publicatie van de bedragen die de afzonderlijke gemeenten hiervoor ontvangen, worden in de meicirculaire van VWS verwacht. Over het proces van implementatie en financiering informeren we zelf ook te zijner tijd het bestuur, *waarna we de bedragen als mutatie meenemen in de begrotingswijziging 2021 en vanaf 2022 opnemen in de begroting van GGD IJsselland.*

Stand van zaken

Onlangs is bekend gemaakt dat het wetsvoorstel pas na het verkiezingsreces zal worden aangemeld voor plenaire behandeling. De verwachting is nu dat de wet niet eerder dan 1 januari 2022 in werking treedt. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.1.7 Ontwikkelingen rondom vaccinaties voor de jeugd

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Ontwikkelingenbrief 2022, 11-2020)

Vanaf 2021 wordt de vaccinatie tegen HPV (Humaan Papillomavirus) ook voor jongens opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma. Vanaf 2021 krijgen alle kinderen het vaccin als ze 9 jaar oud zijn. Jongeren die het vaccin hebben gemist, krijgen nog een keer de kans om de prik in te halen wanneer ze 14 jaar of tussen de 16 en 17 jaar oud zijn. *Op dit moment is vanuit VWS nog geen informatie beschikbaar over de mutaties in financiële zin en hoe de financieringsstroom gaat verlopen.*

Stand van zaken

Van GGD GHOR Nederland hebben wij begrepen dat het HPV-vaccinatie aanbod voor jongens niet eerder start dan in 2022. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.2 Autonome ontwikkelingen

1.2.1 Cao SGO

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Programmabegroting 2021, 04-2020)

De huidige cao SGO afspraken lopen tm 31-12-2020. Deze zijn verwerkt in de begroting 2021. *Eventuele nieuwe cao afspraken moeten te zijner tijd via een begrotingswijziging worden verwerkt.*

Stand van zaken

Er is tussen werkgevers en vakbonden, op het moment van opstellen van de rapportage, nog geen akkoord over een nieuwe Cao SGO. De gevolgen van de nieuwe cao kunnen in beeld gebracht worden, zodra deze bekend zijn. Wel is in de begroting 2021, zoals gebruikelijk, de indexering van de loonkostenontwikkeling meegenomen. Deze is gebaseerd op de percentages hiervoor in de septembercirculaire 2019. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.3 Nieuwe ontwikkelingen

1.3.1 Verbeteren ICT-systemen

Sinds de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in 2018 is de aandacht voor privacybeleid in onze organisatie de afgelopen jaren al toegenomen. Met bestaande middelen zijn binnen de begroting waar mogelijk de nodige stappen gezet. Zo zijn er voor enkele uren een adviseur Informatiebeveiliging en functionaris voor gegevensbescherming aangesteld, worden versneld upgrades doorgevoerd van onder andere de werkomgeving en Microsoft office en is samen met Veiligheidsregio IJsselland een permanente gezamenlijke Werkgroep Gegevensbescherming in het leven geroepen. Uit evaluatie van deze werkgroep komt naar voren dat er meer nodig is om voor beide organisaties goed invulling te kunnen geven aan de verantwoordelijkheden en rollen in het kader van informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacybeleid en om te kunnen voldoen aan de eisen van de AVG.

De coronacrisis heeft vervolgens nog maar eens te meer duidelijk gemaakt dat de ICT-systemen binnen de organisatie als de GGD moeten voldoen aan strenge vereisten op het gebied van functionaliteit, privacy, informatiebeveiliging en gebruiksvriendelijkheid. Het ICT-systeem voor de bestrijding van COVID-19 wordt om die reden vernieuwd en verbeterd (zie ook hoofdstuk 3 Risicomanagement). Ook voor de overige ICT-systemen is het nodig om in 2021 versneld nog meer stappen te zetten. Dit vraagt als het gaat om de ICT-systemen veelal om incidentele investeringen met bijkomende structurele kosten voor beheer, onderhoud en licenties. Dit naast de veelal structurele loonkosten voor uitbreiding van uren voor eerder genoemde functies maar ook voor functioneel applicatiebeheer en een nieuwe functie van privacy officer. Hiervoor gaan we binnen de begroting op zoek naar middelen en gebruiken we een deel van het resultaat 2020. Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

1.4 Corona

Wat gaan we in 2021 doen?

(bron: Bestuursrapportage voorjaar 2020, maart 2020)

De uitbraak van het coronavirus vraagt veel van de GGD. Niet alleen van het team Infectieziektebestrijding maar ook van communicatie en het Klantcontactcentrum (KCC) wordt momenteel veel gevraagd. Als de werkzaamheden rondom het coronavirus voor langere tijd moeten worden uitgevoerd is *extra capaciteit gewenst voor het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden en langere termijn zaken die op dit moment niet kunnen worden opgepakt.*

Stand van zaken

Sinds half januari 2020 volgt ons team Infectieziektebestrijding de uitbraak van het nieuwe coronavirus op de voet. Vanaf dat moment zijn we als GGD IJsselland doorlopend opgeschaald, hebben we nieuwe taken opgepakt en coördineren we de bestrijding van de verspreiding van dit virus. In het begin van de pandemie zijn medewerkers van andere teams bijgesprongen bij het team Infectieziektebestrijding. Dat kon ook omdat een deel van het reguliere werk door de lock down niet uitgevoerd kon worden. Inmiddels is het reguliere werk weer opgestart en is de omvang van het testen en BCO zo groot geworden dat veel extra (tijdelijk) personeel is aangetrokken.

In de Wet publieke gezondheid is vastgelegd dat de minister in geval van een pandemie de GGD opdrachten kan geven in het kader van het bestrijden en beheersen van de pandemie. Vanuit die verantwoordelijkheid heeft de minister de GGD gevraagd om grootschalig te testen en bron- en contactonderzoeken uit te voeren. Vanaf januari is daar het vaccineren voor verschillende doelgroepen bijgekomen.

Voor de financiering van de extra kosten voor de GGD is de zogenaamde meerkostenregeling afgesproken. Hierin ligt vast dat het ministerie van VWS de werkelijke extra kosten voor de GGD rechtstreeks aan de GGD vergoed. De regeling is gecontinueerd voor 2021.

De kosten voor laboratoriumdiagnostiek vielen buiten de meerkostenregeling. In 2020 declareerde de GGD deze kosten bij het RIVM. Vanaf 2021 is de financiering van de laboratoriumkosten gewijzigd. Dienst Testen, onderdeel van het ministerie van VWS, contracteert de laboratoria voor COVID-testen. De laboratoria factureren rechtstreeks aan de Dienst Testen. Deze grote geldstroom loopt dus niet meer via de GGD.

Het is heel lastig op dit moment een inschatting van de kosten te maken. Het testlandschap is nog volop in beweging:

- er worden nieuwe testmethodes (door)ontwikkeld (antigeen, ademtest);
- hoe snel kan er gevaccineerd worden en wat is de impact hiervan op het aantal testen dat de GGD afneemt?;
- Wat is de impact als de COVID-19 maatregelen versoepelen en toegangstesten worden gedaan?

Het aantal afgenomen testen fluctueert en de GGD is voorbereid op de eventuele derde golf. De werkelijk inzet wordt afgestemd op het aantal testen, waarbij de GGD is voorbereid op snel opschalen. Alle locaties in de regio blijven daarom operationeel. Er wordt nog steeds rekening gehouden met een mogelijk maximaal scenario van landelijk 200.000 testen per dag. Voor GGD IJsselland betekent dit 6.000 testen per dag. Het aantal testen per dag zal naar verwachting liggen tussen 1.000 en 6.000 per dag.

De onzekerheid over het aantal testen zorgt ook voor het moeilijk voorspelen van de benodigde inzet voor vaccineren. Vooralsnog is door het ministerie gevraagd om de huidige capaciteit BCO van de GGD te continueren.

Het tempo van het vaccineren wordt sterk bepaald door het aantal beschikbare vaccins. Landelijk wordt bepaald welke doelgroepen gevaccineerd kunnen worden. Op basis van de landelijke roadmap heeft de GGD een planning gemaakt voor het aantal te openen locaties in de regio. De daadwerkelijke opening van nieuwe locaties is afhankelijk van het moment dat voldoende vaccins beschikbaar zijn. In eerste instantie werd er vanuit gegaan dat op termijn wekelijks 700.000 vaccins gezet zouden worden. Dat zijn dan 3.000 per dag voor regio IJsselland. Onlangs heeft de minister de verwachting uitgesproken dat 1,5 miljoen vaccinaties per week gezet gaan worden. Dat zijn er ruim 6.500 per dag voor onze regio.

Al deze onzekerheden maken het opstellen van een kostenraming lastig. Duidelijk is dat het om een groot bedrag gaat, waarvan de grootste kostenpost de inhuur van personeel is. In 2020 waren de kosten voor testen en bron- en contactonderzoek ruim € 11 miljoen exclusief de laboratoriumkosten. De GGD is in juni 2020 gestart met grootschalig testen.

Op jaarbasis zullen de kosten voor het testen en BCO naar verwachting tussen de € 20 en € 30 miljoen liggen. De kosten voor het vaccineren zullen naar verwachting tussen de € 30 en € 45 miljoen per jaar bedragen. Totaal gaat het om een bedrag tussen € 50 en € 75 miljoen op jaarbasis, waarbij we op basis van de kaders en spelregels voor de meerkostenregeling er vanuit kunnen gaan dat het ministerie de meerkosten volledig vergoedt. Naast deze kosten heeft de GGD nog te maken met onzekerheden rond investeringen in software en versterken van informatieveiligheid die structureel kunnen doorwerken (zie ook 3. Risicomanagement). Actualiseren begroting 2021 is voor deze ontwikkeling vooralsnog niet nodig.

2. Actualiseren begroting 2021

De Bestuursrapportage voorjaar 2021 heeft als doel het bijstellen van de meerjarenbegroting (financieel en beleidsmatig) naar aanleiding van actuele ontwikkelingen en het resultaat van de exploitatie in 2020.

Uitgangspunt is het voeren van een gezond financieel beleid binnen een structureel sluitende begroting en voldoende weerstandvermogen om financiële risico's op te vangen. Op dit moment zijn geen ontwikkelingen te melden die het noodzakelijk maken de begroting 2021 te wijzigen. In het najaar van 2021 wordt, indien nodig, de begroting bijgesteld op basis van de feitelijke ontwikkeling in de kosten en kosten zoals deze zich voordoen in 2021. Naar alle waarschijnlijkheid bestaat er dan ook meer duidelijkheid over het verloop van het vaccineren en het testen alsmede de opdracht voor de GGD op die gebieden voor de overige maanden in 2021.

3. Risicomanagement

In de Programmabegroting 2021 is het weerstandsvermogen bepaald. Uitgangspunt is dat de mate waarin financiële tegenvallers voor de organisatie kunnen worden opgevangen 'voldoende' is. Dat vereist een ratio van het weerstandsvermogen in de bandbreedte tussen 1 en 1,4. Gelet op de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit kwam de ratio van het weerstandsvermogen voor 2021 toen uit op 1,28. Omdat er in 2020 geen beroep is gedaan op de algemene reserve en de post onvoorzien is de beschikbare weerstandscapaciteit voor 2021 hetzelfde.

Voor een crisis als COVID-19 is, conform ons risicomanagement, geen bedrag opgenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Aangezien de meerkostenregeling ook van toepassing is op 2021 kunnen we er met enige zekerheid vanuit gaan dat de extra kosten voor het uitvoeren van COVID-19 gerelateerde taken en verlies aan inkomsten vanwege COVID-19 gedekt worden door de meerkostenregeling. In dat geval hoeven we geen beroep te doen op de weerstandscapaciteit en blijft het weerstandsvermogen onveranderd.

We voorzien voor dit jaar echter nog steeds risico's en worden geconfronteerd met kosten die niet vallen onder de meerkostenregeling. Met name bestaat onzekerheid over de mate waarin we gecompenseerd gaan worden in de afbouwfase van en na afloop van de coronacrisis. Onduidelijkheid en onzekerheid bestaat er over doorlopende verplichtingen inzake huisvestingskosten en personeelskosten in de afbouwfase en na de crisis. Ook maakt de crisis duidelijk dat ICT-systemen en thuiswerken extra risico's met zich meebrengen vanwege onder andere datalekken, onveilige netwerken en kanalen, onvoldoende fysieke toegangsbeveiliging, gebruik van privé apparatuur in plaats van zakelijk beheer. Dit vergroot de kans op boetes en schadeclaims. Het ICT-systeem voor de bestrijding van COVID-19 wordt om die reden vernieuwd en verbeterd. Binnen GGD IJsselland is een team geformeerd met als taak het inrichten, onderhouden en beheren van het ICT-systeem in dienst van de bestrijding van COVID-19. De kosten hiervoor gedurende de pandemie worden gedragen door het ministerie van VWS. Hoe dat verloopt in de periode na de crisis is onduidelijk. Schadeclaims vanwege mogelijk onrechtmatig aanbesteden van diensten, werken en leveringen voor de bestrijding van COVID-19, zijn ook nog niet geheel uit te sluiten. Voor het kunnen afdekken van deze en andere onvoorziene en ongedekte kosten, vanwege de coronacrisis, is € 874.000,- gereserveerd.

Zoals gezegd heeft de crisis duidelijk gemaakt dat ICT-systemen binnen een organisatie als de GGD moeten voldoen aan strenge vereisten op het gebied van functionaliteit, privacy, informatiebeveiliging en gebruiksvriendelijkheid. En dan betreft het niet alleen de systemen ter bestrijding van COVID-19. Het risico op een beveiligingsinbreuk met als gevolg een boete of schadeclaim bestaat ook voor de overige ICT-systemen binnen de GGD. In het risicoprofiel 2021 is dit risico ook opgenomen. Echter met de inzichten van nu was de mogelijk financiële impact te laag ingeschat. Als we nu rekening houden, bij het bepalen van de benodigde

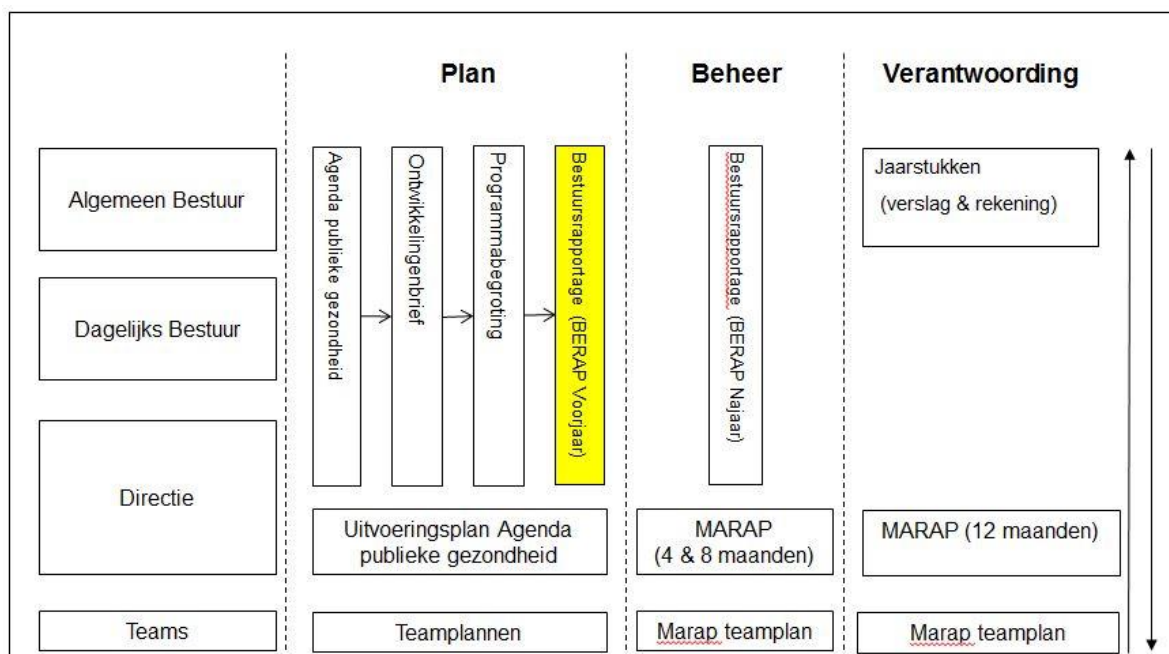
weerstandscapaciteit, met de financiële impact zoals opgenomen in het risicoprofiel 2022, dan komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 575.900. Dit levert met een beschikbare weerstandscapaciteit van € 635.340 nog steeds een voldoende ratio van 1,10 op.

Bijlage 1 Het instrument Bestuursrapportage voorjaar

De begroting (2021) van GGD IJsselland - vastgesteld in juni 2020 - is beleidsarm opgesteld, d.w.z. op basis van wat in eerdere jaren is geautoriseerd. Deze voorjaarsbestuursrapportage geeft zowel inhoudelijk als financieel een 'update' van de begroting 2021.

Besluitvorming over de voorjaarsbestuursrapportage 2021 vindt plaats in het algemeen bestuur. Begrotingswijzigingen die hieruit voortvloeien worden ook aan de gemeenteraden toegezonden zodat zij hierover hun zienswijze kunnen uitbrengen.

De plaats van de voorjaarsbestuursrapportage in de P&C cyclus van de GGD is weergegeven in onderstaand figuur.

Figuur 1 Planning- en controlcyclus GGD IJsselland

